

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πέμπτο τμήμα)
της 13ης Ιανουαρίου 2000 *

Στην υπόθεση C-254/98,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του Oberster Gerichtshof (Αυστρία) προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρου 234 ΕΚ), με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου μεταξύ

Schutzverband gegen unlauteren Wettbewerb

και

TK-Heimdienst Sass GmbH,

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία του άρθρου 30 της Συνθήκης ΕΚ (νυν, κατόπιν τροποποιήσεως, άρθρου 28 ΕΚ),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

συγκείμενο από τους D. A. O. Edward, πρόεδρο τμήματος, L. Σερόν (εισηγητή), J.-P. Puissochet, P. Jann και M. Wathelet, δικαστές,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

γενικός εισαγγελέας: A. La Pergola
γραμματέας: R. Grass

λαμβάνοντας υπόψη τις γραπτές παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

- η Schutzverband gegen unlauteren Wettbewerb, εκπροσωπούμενη από τον L. Pflieger, δικηγόρο Βιέννης,
- η TK-Heimdienst Sass GmbH, εκπροσωπούμενη από τον P. Lewisch, δικηγόρο Βιέννης,
- η Αυστριακή Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την C. Stix-Hackl, απεσταλμένη από το Ομοσπονδιακό Υπουργείο Εξωτερικών,
- η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον R. Wainwright, κύριο νομικό σύμβουλο, και την K. Schreyer, δημόσιο υπάλληλο κράτους μέλους αποσπασμένη στη Νομική Υπηρεσία,

έχοντας υπόψη την έκθεση του εισηγητή δικαστή,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 18ης Μαΐου 1999,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Με διάταξη της 30ής Ιουνίου 1998, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 13 Ιουλίου 1998, το Oberster Gerichtshof υπέβαλε, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρου 234 ΕΚ), προδικαστικό ερώτημα ως προς την ερμηνεία του άρθρου 30 της Συνθήκης ΕΚ (νυν, κατόπιν τροποποιήσεως, άρθρου 28 ΕΚ).
- 2 Το ερώτημα αυτό ανέκυψε στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ της Schutzverband gegen unlauteren Wettbewerb (στο εξής: Schutzverband) και της εταιρίας TK-Heimdienst Sass GmbH (στο εξής: TK-Heimdienst) ως προς τη δραστηριότητα της πωλήσεως πλανοδίων που ασκεί η τελευταία.

Το εθνικό νομικό πλαίσιο

- 3 Κατά το άρθρο 53a, παράγραφος 1, του Gewerbeordnung 1994 [αυστριακός κώδικας εμπορίου και βιομηχανίας του 1994, στο εξής: GewO (επαγγελματική νομοθεσία παρέχουσα τη βάση ελέγχου και εποπτείας στην επιτηρούσα διοικητική αρχή)], οι αρτοποιώλες, οι κρεοπώλες και οι έμποροι τροφίμων επιτρέπεται να διαθέτουν προς πώληση πλανοδίων, κατά την περιφορά από τόπο σε τόπο ή από σπίτι σε σπίτι, τα εμπορεύματα τα οποία αυτοί μπορούν να πωλούν βάσει της εμπορικής αδείας τους. Το άρθρο 53a, παράγραφος 2, του GewO διευκρινίζει ότι η εν λόγω πώληση πλανοδίων μπορεί να ασκείται εντός δεδομένης Verwaltungsbezirk (αυστριακής διοικητικής περιοχής περιλαμβάνουσας πολλούς δήμους) μόνον από εμπόρους που ασκούν τη δραστηριότητά τους επίσης εντός σταθερού καταστήματος εντός της εν λόγω Verwaltungsbezirk ή εντός συνορευόντος δήμου. Μόνον τα εμπορεύματα που διατίθενται προς πώληση εντός των σταθερών αυτών καταστημάτων μπορούν να διατίθενται προς πώληση πλανοδίων.
- 4 Από τη διάταξη περί παραπομπής προκύπτει ότι, κατά την αυστριακή νομολογία, όποιος παραβαίνει τις διατάξεις του άρθρου 53a του GewO με την πρόθεση να αποκτήσει στο πλαίσιο του ανταγωνισμού πλεονέκτημα έναντι των συμμορφουμένων

προς τον νόμο ανταγωνιστών του ενεργεί αντίθετα προς τα χρηστά ήθη υπό την έννοια του άρθρου 1 του Gesetz gegen unlauteren Wettbewerb (νόμου για την καταστολή του αθέμιτου ανταγωνισμού), στο μέτρο που μια τέτοια παράβαση μπορεί αντικειμενικά να επηρεάσει αρνητικά τον ελεύθερο ανταγωνισμό στον τομέα της παροχής υπηρεσιών.

Η διαφορά της κύριας δίκης

5 Η TK-Heimdienst, της οποίας η έδρα ευρίσκεται στο Haiming (στο Τυρόλο), και η οποία έχει υποκαταστήματα στο Völs (επίσης στο Τυρόλο) και στο Wolfurt (στο Vorarlberg), ασκεί λιανικό εμπόριο. Οι δραστηριότητές της περιλαμβάνουν επίσης την παράδοση κατεψυγμένων προϊόντων στον τελικό καταναλωτή. Κατά τη διάρκεια των περιφορών τους, οι οποίες οργανώνονται σύμφωνα με εκ των προτέρων καθορισμένα δρομολόγια και πραγματοποιούνται σε τακτά διαστήματα, οι οδηγοί της TK-Heimdienst διανέμουν τον κατάλογο των κατεψυγμένων προϊόντων που διαθέτει η εναγομένη της κύριας δίκης καθώς και έντυπα παραγγελίας. Οι παραγγελίες μπορούν να απευθύνονται στην έδρα της επιχειρήσεως ή να δίδονται απευθείας στους οδηγούς, η δε παράδοση πραγματοποιείται κατά την επόμενη περιφορά. Τα οχήματα παραδόσεων μεταφέρουν επίσης ορισμένη ποσότητα εμπορευμάτων για να πωλούνται απευθείας χωρίς να έχουν προηγουμένως παραγγελθεί. Μία από αυτές τις περιφορές παραδόσεων πραγματοποιείται εντός της Verwaltungsbezirk Bludenz η οποία, σύμφωνα με τη διάταξη περί παραπομπής, δεν συνορεύει με το Haiming, το Völs ή το Wolfurt.

6 Η Schutzverband, η οποία είναι μια ένωση για την υπεράσπιση των οικονομικών συμφερόντων των επιχειρήσεων και η οποία έχει, ειδικότερα, ως αντικείμενο την καταστολή του αθέμιτου ανταγωνισμού, άσκησε αγωγή ζητώντας να απαγορευθεί στην TK-Heimdienst, ιδίως, να προβαίνει στην πώληση πλανοδίως ειδών διατροφής εντός συγκεκριμένης αυστριακής Verwaltungsbezirk καθόσον αυτή δεν ασκεί την εμπορική δραστηριότητά της εντός σταθερού καταστήματος στην εν λόγω Verwaltungsbezirk ή σε συνορεύοντα δήμο, αυτό δε βάσει του άρθρου 53a του GewO.

7 Η αγωγή αυτή έγινε δεκτή πρωτοδίκως και κατ' έφεση. Από τη διάταξη περί παραπομπής προκύπτει ότι το δευτεροβάθμιο δικαστήριο έκρινε ότι το άρθρο 53a του GewO

αποτελεί μόνον τη ρύθμιση ορισμένης μορφής πωλήσεως, υπό την έννοια της αποφάσεως της 24ης Νοεμβρίου 1993, C-267/91 και C-268/91, Keck και Mithouard (Συλλογή 1993, σ. I-6097), και ότι, επομένως, δεν το πλήττει η απαγόρευση του άρθρου 30 της Συνθήκης.

- 8 Υπενθυμίζοντας τη νομολογία του Δικαστηρίου σχετικά με το άρθρο 30 της Συνθήκης, ιδίως δε την προπαρατεθείσα απόφαση Keck και Mithouard, το Oberster Gerichtshof, επιληφθέν της αιτήσεως αναιρέσεως, κρίνει ότι το γεγονός ότι το άρθρο 53a του GewO δεν καθορίζει τα χαρακτηριστικά των εμπορευμάτων, αλλά ρυθμίζει ορισμένη μορφή πωλήσεως που ισχύει για όλους τους οικείους επιχειρηματίες που ασκούν τη δραστηριότητά τους στο αυστριακό έδαφος και που έχει ως συνέπεια μόνο περιορισμό του κύκλου των εχόντων τη σχετική άδεια πωλητών, συνηγορεί υπέρ του συμβατού του χαρακτηρισμού του ως μορφής πωλήσεως προς το άρθρο 30 της Συνθήκης. Κατά το αιτούν δικαστήριο, η διάταξη αυτή αποτελεί την έκφραση αυστριακής ιδιαιτερότητας, εφόσον αποσκοπεί στην προστασία του εκ του σύνεγγυς εφοδιασμού προς όφελος των τοπικών επιχειρήσεων, στόχο ο οποίος, χωρίς μια τέτοια διάταξη, θα κινδύνευε λαμβανομένης υπόψη της ποικιλίας που εμφανίζει το έδαφος της Αυστρίας.
- 9 Το Oberster Gerichtshof τονίζει, εντούτοις, ότι αποκλείει μια τέτοια ερμηνεία το γεγονός ότι το άρθρο 53a του GewO μπορεί να συνιστά συγκεκριμένο περιορισμό, όπως προκύπτει, ιδίως, από τις αποφάσεις της 26ης Μαΐου 1986, 87/85 και 88/85, Legia και Gyselinx (Συλλογή 1986, σ. 1707), και της 30ής Απριλίου 1991, C-239/90, Boscher (Συλλογή 1991, σ. I-2023). Πράγματι, αντίθετα προς τους Αυστριακούς επιχειρηματίες, ο επιχειρηματίας άλλου κράτους μέλους που θέλει να διαθέσει εμπορεύματα προς πώληση πλανοδίως στην Αυστρία υποχρεούται να δημιουργήσει και να εκμεταλλεύεται, πλέον του καταστήματός του εντός του κράτους μέλους στο οποίο έχει την έδρα του, τουλάχιστον ένα άλλο σταθερό κατάστημα στη Δημοκρατία της Αυστρίας.

- 10 Υπό τις περιστάσεις αυτές, το Oberster Gerichtshof αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

« Έχει το άρθρο 30 της Συνθήκης ΕΚ την έννοια ότι απαγορεύει νομοθεσία σύμφωνα με την οποία οι αρτοπώλες, οι κρεοπώλες και οι έμποροι τροφίμων επιτρέπεται να διαθέτουν προς πώληση πλανοδίως, περιφερόμενοι από τόπο σε τόπο ή από σπίτι σε σπίτι, προϊόντα τα οποία αυτοί μπορούν να πωλούν βάσει της εμπορικής αδείας τους μόνον αν αυτοί ασκούν την εμπορική δραστηριότητά τους εντός σταθερού καταστήματος στην αυστριακή Verwaltungsbezirk εντός της οποίας διαθέτουν τα οικεία προϊόντα υπό την προπαρατεθείσα μορφή ή εντός συνορευόντος δήμου, ενώ ταυτόχρονα, μόνον τα προϊόντα που οι εν λόγω έμποροι διαθέτουν επίσης προς πώληση στο εν λόγω σταθερό κατάστημα μπορούν να διατίθενται προς πώληση πλανοδίως υπό τη μορφή περιφορών από τόπο σε τόπο ή από σπίτι σε σπίτι;»

Επί του παραδεκτού

- 11 Η Schutzverband θεωρεί ότι το προδικαστικό ερώτημα είναι απαράδεκτο. Αφενός, το άρθρο 53a του GewO συνιστά μορφή πώλησεως και το συμβατό της προς το κοινοτικό δίκαιο μπορεί επαρκώς να εκτιμηθεί βάσει της σχετικής νομολογίας, ιδίως της προπαρατεθείσας αποφάσεως Keck και Mithouard και της αποφάσεως της 29ης Ιουνίου 1995, C-391/92, Επιτροπή κατά Ελλάδος (Συλλογή 1995, σ. I-1621), χωρίς να είναι αναγκαίο να υποβληθεί αίτηση για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως. Αφετέρου, τα πραγματικά περιστατικά της υποθέσεως της κύριας δίκης δεν αφορούν άλλα κράτη μέλη.
- 12 Πρέπει να υπομνηστεί ότι η προβλεπομένη από το άρθρο 177 της Συνθήκης διαδικασία αποτελεί ένα μέσο συνεργασίας μεταξύ του Δικαστηρίου και των εθνικών δικαστηρίων, χάριν του οποίου το πρώτο παρέχει στα δεύτερα τα στοιχεία ερμηνείας του κοινοτικού δικαίου που τους είναι αναγκαία για τη λύση της διαφοράς, επί της οποίας έχουν κληθεί να αποφανθούν (βλ., μεταξύ άλλων, διάταξη της 25ης Μαΐου 1998, C-361/97, Nour, Συλλογή 1998, σ. I-3101, σκέψη 10).

- 13 Από πάγια νομολογία προκύπτει ότι απόκειται αποκλειστικώς στο εθνικό δικαστήριο, που έχει επιληφθεί της διαφοράς και φέρει την ευθύνη της μέλλουσας να εκδοθεί δικαστικής αποφάσεως, να εκτιμήσει, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιομορφίες της υποθέσεως, τόσο την αναγκαιότητα μιας προδικαστικής αποφάσεως για την έκδοση της δικής του αποφάσεως όσο και το λυσιτελές των ερωτημάτων που υποβάλλει στο Δικαστήριο. Συνεπώς, εφόσον τα υποβληθέντα ερωτήματα αφορούν την ερμηνεία του κοινοτικού δικαίου, το Δικαστήριο υποχρεούται, καταρχήν, να απαντήσει (βλ., ιδίως, τις αποφάσεις της 15ης Δεκεμβρίου 1995, C-415/93, *Bosman*, Συλλογή 1995, σ. I-4921, σκέψη 59, και της 1ης Δεκεμβρίου 1998, C-200/97, *Ecotrade*, Συλλογή 1998, σ. I-7907, σκέψη 25).
- 14 Στην παρούσα υπόθεση, το υποβληθέν από το αιτούν δικαστήριο ερώτημα είναι αν εθνική ρύθμιση, όπως αυτή για την οποία πρόκειται στην κύρια δίκη, έχει αμιγώς εσωτερικό για το οικείο κράτος μέλος αποτέλεσμα ή αν, αντιθέτως, συνιστά δυνητικό εμπόδιο του ενδοκοινοτικού εμπορίου δυνάμενο να εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 30 της Συνθήκης. Επομένως, η αντίρρηση της *Schutzverband* δεν αφορά το παραδεκτό αλλά την ουσία της υποθέσεως.
- 15 Επομένως, πρέπει να δοθεί απάντηση στο προδικαστικό ερώτημα

Επί της ουσίας

- 16 Με το ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ερωτά κατ' ουσίαν αν το άρθρο 30 της Συνθήκης απαγορεύει εθνική νομοθεσία που προβλέπει ότι οι αρτοποιές, οι κρεοπώλες και οι έμποροι τροφίμων μπορούν να ασκούν την πώληση πλανοδίως εντός συγκεκριμένης διοικητικής περιοχής, όπως είναι μια αυστριακή *Verwaltungsbezirk*, μόνον αν ασκούν την εμπορική τους δραστηριότητα και εντός σταθερού καταστήματος, εντός του οποίου επίσης διαθέτουν τα προς πώληση πλανοδίως διατιθέμενα εμπορεύματα, και το οποίο σταθερό κατάστημα βρίσκεται εντός της διοικητικής αυτής περιοχής ή εντός συνορεύοντος δήμου.

- 17 Η Schutzverband και η Αυστριακή Κυβέρνηση θεωρούν ότι το άρθρο 53a, παράγραφος 2, του GewO περιορίζεται στη ρύθμιση μιας μορφής πώλησεως και έχει εφαρμογή σε όλους τους οικείους επιχειρηματίες που ασκούν τις εμπορικές δραστηριότητές τους στην Αυστρία, σύμφωνα με την προπαρατεθείσα νομολογία Keck και Mithouard. Κατά την Schutzverband, η διάταξη αυτή περιορίζει μόνον τον αριθμό των προσώπων που έχουν δικαίωμα να προβαίνουν στην πώληση πλανοδίως.
- 18 Η Schutzverband υποστηρίζει επιπλέον ότι οι έμποροι των κρατών μελών που συνορεύουν με την Αυστρία μπορούν ανά πάσα στιγμή να προβαίνουν σε άμεσες παραδόσεις στον Αυστριακό τελικό καταναλωτή, από την άλλη πλευρά των συνόρων, αν ασκούν την εμπορία τους εντός δήμου που συνορεύει με την αυστριακή Verwaltungsbezirk εντός της οποίας προτίθενται να ασκούν την πώληση πλανοδίως. Επομένως, είναι θεμιτό οι επιχειρηματίες άλλων κρατών μελών να εξάγουν τα αναφερόμενα στο άρθρο 53a του GewO προϊόντα στην Αυστρία χωρίς να έχουν σταθερό κατάστημα στο εν λόγω κράτος.
- 19 Η TK-Heimdienst ισχυρίζεται, πρώτον, ότι το άρθρο 53a, παράγραφος 2, του GewO δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της προπαρατεθείσας νομολογίας Keck και Mithouard, διότι, επιφυλάσσοντας την πώληση πλανοδίως τροφίμων μόνο στους πωλητές με επιτόπια εγκατάσταση, δεν συνιστά μόνον κανόνα εμπορίας. Δεύτερον, υποστηρίζει ότι η διάταξη αυτή δεν έχει αδιακρίτως εφαρμογή σε όλους τους οικείους επιχειρηματίες, αντίθετα προς αυτό που απαιτεί η εν λόγω νομολογία για την εγκυρότητα ρυθμίσεως που περιορίζει ή απαγορεύει ορισμένες μορφές πώλησεως.
- 20 Αντιθέτως, η Επιτροπή θεωρεί ότι το άρθρο 53a, παράγραφος 2, του GewO συνιστά μορφή πώλησεως. Η διάταξη αυτή ουδόλως αποσκοπεί στη ρύθμιση της κυκλοφορίας των εμπορευμάτων μεταξύ των κρατών μελών. Δεν αναφέρεται στα χαρακτηριστικά των προϊόντων και δεν καθιερώνει διάκριση μεταξύ των παρασκευασμένων στην Αυστρία προϊόντων και αυτών που προέρχονται από άλλα κράτη μέλη. Επιπλέον, η εν λόγω διάταξη έχει εφαρμογή σε όλους τους οικείους επιχειρηματίες, που ασκούν τη δραστηριότητά τους επί του αυστριακού εδάφους.

- 21 Εντούτοις, η TK-Heimdienst, όπως και η Επιτροπή, ισχυρίζονται ότι το άρθρο 53a, παράγραφος 2, του GewO συνιστά συγκεκριμένο περιορισμό του ενδοκοινοτικού εμπορίου δεδομένου ότι, στην πραγματικότητα, είναι πιο αναγκαστικός για τους επιχειρηματίες των άλλων κρατών μελών, επιβάλλοντας σ' αυτούς δυσχέρειες και/ή επιπλέον δαπάνες (αποφάσεις της 2ας Μαρτίου 1983, 155/82, Επιτροπή κατά Βελγίου, Συλλογή 1983, σ. 531· της 28ης Φεβρουαρίου 1984, 247/81, Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλογή 1984, σ. 1111· προπαρατεθείσα απόφαση Legia και Gyselinx και απόφαση της 23ης Οκτωβρίου 1997, C-189/95, Franzén, Συλλογή 1997, σ. I-5909). Πράγματι, ένας αρτοποιός, ένας κρεοπώλης ή ένας έμπορος τροφίμων άλλου κράτους μέλους που θα επιθυμούσε να πωλεί πλανοδίως τα προϊόντα του στην Αυστρία θα ήταν αναγκασμένος να αποκτήσει και να διατηρεί τουλάχιστον ένα επιπλέον κατάστημα στο εν λόγω κράτος. Αυτό θα συνεπαγόταν κατ' ανάγκην επιπλέον έξοδα και θα καθιστούσε τη μορφή αυτή πωλήσεως μη αποδοτική, ιδίως για τους μικρούς επιχειρηματίες. Η πρόσβαση στην αυστριακή αγορά θα καθίστατο ιδιαίτερα δυσχερής, δηλαδή αδύνατη, για τα εμπορεύματά τους, τα οποία προέρχονται από άλλα κράτη μέλη.
- 22 Πρέπει να υπομνηστεί ότι, κατά πάγια νομολογία, κάθε εμπορική ρύθμιση των κρατών μελών που είναι ικανή να επηρεάσει άμεσα ή έμμεσα, πραγματικά ή δυνητικά το ενδοκοινοτικό εμπόριο πρέπει να θεωρείται μέτρο ισοδυνάμου αποτελέσματος προς ποσοτικούς περιορισμούς και, για τον λόγο αυτό, απαγορευομένη από το άρθρο 30 της Συνθήκης (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 11ης Ιουλίου 1974, 8/74, Dassonville, Συλλογή τόμος 1974, σ. 411, σκέψη 1).
- 23 Με τη σκέψη 16 της προπαρατεθείσας αποφάσεως Keck και Mithouard, το Δικαστήριο έκρινε, εντούτοις, ότι η επί προϊόντων προελεύσεως άλλων κρατών μελών εφαρμογή εθνικών διατάξεων που περιορίζουν ή απαγορεύουν ορισμένες μορφές πωλήσεως επί του εδάφους του οικείου κράτους μέλους δεν υπόκειται στο άρθρο 30 της Συνθήκης, αρκεί, αφενός, οι διατάξεις αυτές να εφαρμόζονται σε όλους τους οικείους επιχειρηματίες που ασκούν τη δραστηριότητά τους στο εθνικό έδαφος και, αφετέρου, να επηρεάζουν κατά τον ίδιο τρόπο, και νομικώς και πραγματικώς, την εμπορία των εγχωρίων προϊόντων και των προϊόντων προελεύσεως άλλων κρατών μελών.
- 24 Μια εθνική κανονιστική ρύθμιση, όπως είναι το άρθρο 53a, παράγραφος 2, του GewO, η οποία προβλέπει ότι οι αρτοπώλες, οι κρεοπώλες και οι έμποροι τροφίμων μπορούν

να προβαίνουν σε πωλήσεις πλανοδίως εντός συγκεκριμένης διοικητικής περιοχής, όπως είναι μια αυστριακή Verwaltungsbezirk, μόνον αν ασκούν την εμπορική δραστηριότητά τους και εντός σταθερού καταστήματος, εντός του οποίου επίσης διαθέτουν τα προς πώληση πλανοδίως διατιθέμενα εμπορεύματα και το οποίο ευρίσκεται εντός της διοικητικής αυτής περιοχής ή εντός συνορευόντος δήμου, αφορά τις μορφές πωλήσεως ορισμένων εμπορευμάτων, καθόσον καθορίζει τις γεωγραφικές ζώνες εντός των οποίων έκαστος των οικείων επιχειρηματιών μπορεί να εμπορεύεται τα εμπορεύματά του με την εν λόγω μέθοδο πωλήσεως.

25 Αντιθέτως, δεν επηρεάζει κατά τον ίδιο τρόπο την εμπορία των εγχωρίων προϊόντων και των προϊόντων που προέρχονται από άλλα κράτη μέλη.

26 Πράγματι, μια τέτοια κανονιστική ρύθμιση επιβάλλει στους αρτοπώλες, τους κρεοπώλες και τους εμπόρους τροφίμων που έχουν ήδη σταθερό κατάστημα εντός άλλου κράτους μέλους, οι οποίοι επιθυμούν να εμπορεύονται τα εμπορεύματά τους πωλώντας πλανοδίως τα εντός συγκεκριμένης διοικητικής περιοχής, όπως είναι μια αυστριακή Verwaltungsbezirk, να ανοίξουν ή να αποκτήσουν άλλο σταθερό κατάστημα εντός της διοικητικής αυτής περιοχής ή εντός συνορευόντος δήμου, ενώ οι εντόπιοι επιχειρηματίες πληρούν ήδη το κριτήριο του σταθερού καταστήματος. Συνεπώς, για να μπορούν τα προερχόμενα από άλλα κράτη μέλη προϊόντα να έχουν την ίδια πρόσβαση στην αγορά του κράτους μέλους εισαγωγής με τα εγχώρια προϊόντα πρέπει αυτοί να φέρουν πρόσθετα έξοδα (βλ., υπό την έννοια αυτή, προπαρατεθείσες αποφάσεις Legia και Gyselinx, σκέψη 15, και Franzén, σκέψη 71).

27 Το συμπέρασμα αυτό δεν μπορεί να κλονισθεί από το γεγονός ότι, για κάθε συγκεκριμένο τμήμα της εθνικής επικράτειας, η κανονιστική ρύθμιση πλήττει τόσο τις πωλήσεις προϊόντων που προέρχονται από άλλα τμήματα της εθνικής επικράτειας όσο

και τις πωλήσεις των προϊόντων που εισάγονται από άλλα κράτη μέλη (βλ. απόφαση της 15ης Δεκεμβρίου 1993, C-277/91 και C-318/91 και C-319/91, Ligur Carni κ.λπ., Συλλογή 1993, σ. I-6621, σκέψη 37). Για να μπορεί ένα κρατικό μέτρο να χαρακτηριστεί ως μέτρο που οδηγεί σε διακρίσεις ή προστατευτισμό, κατά την έννοια των κανόνων περί ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων, δεν είναι αναγκαίο το μέτρο αυτό να έχει ως αποτέλεσμα να ευνοείται το σύνολο των εγχωρίων προϊόντων ή να αποβαίνει σε βάρος μόνον των εισαγομένων προϊόντων αποκλεισμένων των εγχωρίων προϊόντων (βλ. απόφαση της 25ης Ιουνίου 1991, C-1/90 και C-176/90, Aragonesa de Publicidad Exterior και Publivia, Συλλογή 1991, σ. I-4151, σκέψη 24).

- 28 Υπό τις συνθήκες αυτές, δεν ενδιαφέρει εν προκειμένω αν, όπως ισχυρίζεται η Schutzverband, η επίδικη εθνική κανονιστική ρύθμιση έχει επίσης εφαρμογή στους επιχειρηματίες που έχουν σταθερό κατάστημα εντός συνορεύοντος δήμου ευρισκομένου εντός άλλου κράτους μέλους. Πράγματι, ακόμη και αν αυτό συνέβαινε, ο περιοριστικός χαρακτήρας της δεν μπορεί να εξαφανιστεί για τον μοναδικό λόγο ότι, επί τμήματος του εδάφους του οικείου κράτους μέλους, δηλαδή εντός της παραμεθόριας ζώνης, η κανονιστική αυτή ρύθμιση πλήττει κατά τον ίδιο τρόπο την εμπορία των εγχωρίων και των προερχομένων από άλλα κράτη μέλη προϊόντων.
- 29 Επομένως, αν και έχει εφαρμογή σε όλους τους επιχειρηματίες που ασκούν τη δραστηριότητά τους στο εθνικό έδαφος, εθνική κανονιστική ρύθμιση όπως η αμφισβητούμενη στο πλαίσιο της κύριας δίκης εμποδίζει στην πραγματικότητα περισσότερο την πρόσβαση στην αγορά του κράτους εισαγωγής των προερχομένων από άλλα κράτη μέλη προϊόντων απ' ό,τι την πρόσβαση των εγχωρίων προϊόντων (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση της 10ης Μαΐου 1995, C-384/93, Alpine Investments, Συλλογή 1995, σ. I-1141, σκέψη 37).
- 30 Τα περιοριστικά αποτελέσματα μιας τέτοιας κανονιστικής ρυθμίσεως δεν μπορούν, αντίθετα προς τα υποστηριχθέντα από τη Schutzverband, να θεωρηθούν ως υπερβολικά τυχαία και έμμεσα ώστε η υποχρέωση την οποία αυτή θεσπίζει να μην μπορεί να θεωρηθεί ότι είναι δυνατόν να εμποδίζει το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών. Αρκεί συναφώς η διαπίστωση ότι τα προερχόμενα από άλλα κράτη μέλη εμπορεύματα ουδέ-

ποτε θα μπορούσαν να διατεθούν προς πώληση πλανοδίως εντός διοικητικής περιοχής, όπως είναι μια αυστριακή Verwaltungsbezirk, ευρισκομένης σε μη παραμεθόρια ζώνη.

31. Επομένως, εθνική κανονιστική ρύθμιση απαγορεύουσα στους κρεοπώλες, τους αρτοποιούς και τους εμπόρους τροφίμων να προβαίνουν στην πώληση πλανοδίως εντός συγκεκριμένης διοικητικής περιοχής, όπως είναι μια αυστριακή Verwaltungsbezirk, αν δεν ασκούν επίσης την εμπορική δραστηριότητά τους εντός σταθερού καταστήματος, εντός του οποίου επίσης διαθέτουν τα προς πώληση πλανοδίως διατιθέμενα εμπορεύματα, ευρισκομένου εντός της διοικητικής αυτής περιοχής ή εντός συνορεύοντος δήμου, μπορεί να εμποδίσει το ενδοκοινοτικό εμπόριο.
32. Το εθνικό δικαστήριο αναφέρει, εντούτοις, ότι η εθνική κανονιστική ρύθμιση έχει ως αντικείμενο την προστασία του εκ του σύνεγγυς εφοδιασμού προς όφελος των επιτοπίων επιχειρήσεων, σκοπός ο οποίος, άλλως, θα κινδύνευε εντός μιας χώρας όπως η Αυστρία της οποίας το έδαφος εμφανίζει τόση ποικιλία. Επομένως, πρέπει να εξεταστεί αν η κανονιστική αυτή ρύθμιση δικαιολογείται για τον λόγο αυτόν.
33. Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί εκ προοιμίου ότι σκοποί αμιγώς οικονομικής φύσεως δεν μπορούν να δικαιολογήσουν εμπόδια στη θεμελιώδη αρχή της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων (βλ. απόφαση της 28ης Απριλίου 1998, C-120/95, Decker, Συλλογή 1998, σ. I-1831, σκέψη 39).
34. Αν, αντιθέτως, δεν μπορεί να αποκλειστεί ότι η ανάγκη αποφυγής χειροτερέυσεως των όρων εφοδιασμού εκ του σύνεγγυς εντός σχετικώς απομονωμένων περιοχών κράτους μέλους μπορεί, υπό ορισμένες συνθήκες, να δικαιολογήσει εμπόδιο στο ενδοκοινοτικό

εμπόριο, μια κανονιστική ρύθμιση όπως αυτή για την οποία πρόκειται στην κύρια δίκη, η οποία έχει εφαρμογή επί του συνόλου της εθνικής επικράτειας, είναι εν πάση περιπτώσει δυσανάλογη προς τον σκοπό αυτόν.

- 35 Η Αυστριακή Κυβέρνηση ισχυρίστηκε, εντούτοις, ότι ο σκοπός της διασφάλισης του εκ του σύνεγγυς εφοδιασμού στις οριακές καταστάσεις που δημιουργεί η ποικιλία του εδάφους της Αυστρίας επιδιώκεται από το άρθρο 53a, παράγραφος 1, του GewO, το οποίο επιτρέπει στους κρεοπώλες, τους αρτοπώλες και τους εμπόρους τροφίμων να προβαίνουν στην πώληση πλανοδίως, ενώ ο περιλαμβανόμενος στο άρθρο 53a, παράγραφος 2, του GewO περιορισμός αιτιολογείται από λόγους υγιεινής.
- 36 Συναφώς, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, αν η προστασία της δημόσιας υγείας περιλαμβάνεται μεταξύ των λόγων που μπορούν να δικαιολογήσουν εξαιρέσεις από το άρθρο 30 της Συνθήκης, αυτή μπορεί να επιτευχθεί με μέτρα που έχουν ολιγότερο περιοριστικά αποτελέσματα επί του ενδοκοινοτικού εμπορίου απ' ό,τι μία εθνική κανονιστική ρύθμιση όπως αυτή του άρθρου 53a, παράγραφος 2, του GewO, όπως είναι οι κανόνες περί του εξοπλισμού με ψυκτικές εγκαταστάσεις των χρησιμοποιούμενων οχημάτων.
- 37 Επομένως, στο ερώτημα που υποβλήθηκε πρέπει να δοθεί ως απάντηση ότι το άρθρο 30 της Συνθήκης απαγορεύει εθνική νομοθεσία η οποία προβλέπει ότι οι αρτοπώλες, οι κρεοπώλες και οι έμποροι τροφίμων μπορούν να προβαίνουν στην πώληση πλανοδίως εντός συγκεκριμένης διοικητικής περιοχής, όπως είναι μια αυστριακή Verwaltungsbezirk, μόνον αν ασκούν την εμπορική δραστηριότητά τους και εντός σταθερού

καταστήματος, εντός του οποίου επίσης διαθέτουν τα προς πώληση πλανοδίως διατιθέμενα εμπορεύματα, και το οποίο βρίσκεται εντός της διοικητικής αυτής περιοχής ή εντός συνορεύοντος δήμου.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 38 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν η Κυβέρνηση της Αυστρίας και η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, που κατέθεσαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπύπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

κρίνοντας επί του ερωτήματος που του υπέβαλε με διάταξη της 30ής Ιουνίου 1998 το Oberster Gerichtshof, αποφαινεται:

Το άρθρο 30 της Συνθήκης ΕΚ (νυν, κατόπιν τροποποιήσεως, άρθρο 28 ΕΚ) απαγορεύει εθνική νομοθεσία η οποία προβλέπει ότι οι αρτοποιώλες, οι κρεσπώλες και οι

έμποροι τροφίμων μπορούν να προβαίνουν στην πώληση πλανοδίως εντός συγκεκριμένης διοικητικής περιοχής, όπως είναι μια αυστριακή Verwaltungsbezirk, μόνον αν ασκούν την εμπορική δραστηριότητά τους και εντός σταθερού καταστήματος, εντός του οποίου επίσης διαθέτουν τα προς πώληση πλανοδίως διατιθέμενα εμπορεύματα, και το οποίο βρίσκεται εντός της διοικητικής αυτής περιοχής ή εντός συνορεύοντος δήμου.

Edward

Sevón

Puissochet

Jann

Wathelet

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 13 Ιανουαρίου 2000.

Ο Γραμματέας

Ο Πρόεδρος του πέμπτου τμήματος

R. Grass

D. A. O. Edward